

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 200 Lel
Félévre . . . 100 .
Negyedévre . . . 50 .
Egyes szám ára 4 L.
Megjelenik minden szombaton.
Késziratokat nem adunk vissza.
Telefonszám: 35.

Főszerkesztő:
Dr. LEITNER MIHÁLY.

DÉVA ÉS VIDÉKE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Regina Maria-u. 12., hová a
lapszellemi részét illető min-
den közlemény intézendő
Kiadóhivatal:
Déva, Regina Maria-u. 12.
hová az előfizetések és hír-
detések küldendők.

Felölös szerkesztő:
KOVÁCS KÁROLY.

A magyar társadalomhoz!

A bukaresti főiskolákon tanuló magyar ifjuság segélyezésére megindított lelkes mozgalom igen csekély anyagi eredménnyel járt.

Az eddig befolyt adományok összege igen távol van még attól, hogy azokból a tanuló ifjuságunknak pillanatnyi segítség nyújtását meghaladó keretű komoly, céltudatos támogatást akár csak meg is lehetne kezdeni.

Ezzel szemben a szükség talán soha sem volt nagyobb, mint most. Főiskolai ifjuságunkra a vizsgadíjak, a beiratási és tandíjak megszerzésének gondja nehezedik.

Az elmúlt iskolai évben a bukaresti főiskoláknak 56 magyar tanulója volt. Nagyobbára lerongyolt középosztálybeli szülők gyermekei, kik igen kevés kivétellel a legnagyobb nyomorral küzdöttek. Ezek testét, lelkét megőrli a román nyelven való tanulás nagy nehézsége mellett az állandó nélkülözés, a tökéletlen táplálkozás, rossz lakás és ruházkodás és az elhagyatottság érzete. E sulyos küzdelemben segítség nélkül sokan lesznek kénytelenek minden tehetségük dacára is tanulmányaikat megszakítani. Mindenikben, ki a nélkülözések miatt nem tudja tanulmányait befejezni, magyar népünknek egy vezetésre hivatott pillérét veszítjük el. Mindazon ifjak pedig, kik keresztül-sínylődnék a tanulmányi éveken, mint a nyomornak testi és lelki rokkantjai fognak az életbe kikerülni és nem fogjuk tőlük elvárhatni, hogy népünk lelkes vezetői legyenek, mikor magyar népünk sem gondolt rájuk, mikor a nyomoruság örvényében vergődtek.

Az alólirott ideiglenes segélyző bizottság, mely a főiskolai ifjuságunk céltudatos segélyezését vette tervebe, ismét a gazdaságilag megröppant magyar társadalomhoz kénytelen más erőforrás hiányában azzal a kérelemmel fordulni, hogy értesse át a magasztos célt és segítsen az adományaival a nyomor könnyeit felszárítani. Az adományokat a magyar lapok szerkesztőségéhez kérjük juttatni, melyek azokat nyilvánosan fogják nyugtázni.

Adjon mindenki aki csak teheti a nagy célra tehetsége szerint. Ne maradjon el senki, aki magyarnak vallja magát, mikor a magyar ifjuságnak, saját fiainknak megmentésére kérünk.

Bukarest, 1927 október 7-én.

Az ideiglenes segélyző bizottság nevében:

jeszenszki Hering Gyula s. k.,
bukaresti róm. kath. egyházmegyei kanonok.

Kányádi Béla s. k., Dr. Tornya Gyula s. k.,
ref. lelkész. ügyvéd.

Üzleti és reklám

nyomatványokat és könyvkötőmunkákat
olcsón és izléselesen készít a

Laufer-nyomda
és könyvkötészet

DEVA, Str. Reg. Maria 12. Telefon 35.

Postai rendelések gyorsan
és pontosan elkészülnek.

Dr. Makkai Sándor erdélyi ref. püspök Déván A dévai református egyház két új harangjának felszentelése

Az utóbbi két hét örökre feledhetetlen marad Déva város magyar társadalmának lelkében. Előzőleg a római kath. püspök, most utóbb pedig az erdélyrészi reformátusok tudós püspöke volt a város vendége. Elmondhatjuk, hogy a város társadalma nemcsak tisztelettel és kitüntető külsőségekkel fogadta, de szívének egész melegével is körülvette a magyar egyháziakat.

Fogadtatások

Makkai Sándor dr. református püspök, aki városunkban nevelkedett s azóta is már többször, legutóbb, mint püspökhelyettes, fordult meg városunkban, ezalkalommal először kereste fel Dévát magas püspöki méltóságában. Október 7-én az esti vonattal jött meg kíséretével együtt. Az állomáson, felekezeti különbség nélkül, nagyszámu tömeg várta. A lelkekben ott remegett az ünnepélyesség gondolata és érzete, amely a vonatból lelépő püspök felé áramlott.

Elsőnek a kis Martonossy Evike, egy 5 éves kisleány üdvözölte néhány szóval a főpásztort, egy szép virágcsokrot nyújtva át neki. A püspök jóságos csókkal köszönte meg a kedves üdvözlést. Utána dr. Apáthy Árpád a ref. egyház főgondnoka intézett néhány szót a püspökhöz, kérve, hogy a hivek épülése által amit olyannyira várunk, érezze jól magát Déva városában. A zajos éljenzés után a főpásztor megköszönve a fogadtatást, áldást mondott a város minden nyelvű és felekezeti lakosára. Ezután dr. Martonossy György Vásárhelyi János püspökhelyettes, dr. Martonossy Gy.-né a püspök feleségét, Bitay Béláné a püspökhelyettes feleségét és Klimstein Vilma Pilder Mária belmissziói titkárát üdvözölte néhány szóval.

Elszállásolás

Az vendégek az üdvözlések után a közönség óvációitól kísérve az autókhoz és kocsikhoz mentek, amelyek a kijelölt vendéglátó házigazdához szállították őket. A püspök és felesége dr. Apáthy Árpád főgondnoknál, Vásárhelyi János püspökhelyettes és felesége dr. Martonossy György gondnoknál, míg Pilder Mária Bitay Béla ref. lelkészénél szállott meg.

Látogatások

Másnap, szombaton, október 8-án a püspök látogatásokat végzett feleségével együtt. Meglátogatták az összes presbitereket s a betegeteket. A látogatások mindegyike erőt és hitet kölcsönzött a meglátogatott lelkekbe.

Délben Bitay Béla lelkészénél volt ebéd, amelyen a vendégeken kívül a főgondnok, a gondnok és még mások vettek részt.

Szövetségi összejövetel

Délután 5 órakor a szövetségeseknek fogadás megújító órájuk volt, amelyen Makkai püspök is résztvett. A belépő főpásztor Klimstein Vilma üdvözölte megható szép beszédben, amelyre a püspök lélekemelően válaszolt. Az összejövetelen, amelyen ez alkalommal a nem abszolút

vallásosok közül is sokan jelentek meg, Pilder Mária belmissziói titkár tartott igen szép beszédet. Jézus, feltámadása után ugyanis, háromszor kérdezte Pétertől, hogy Péter szereti-e őt, amire Péter mind a háromszor igennel felelt. Ezt fejtegetve a kitűnő előadó azt hozza ki, hogy a görögnek három szava volt a szeretetre s mind a három más fogalmat takart. Az egyik a szerelem, ez a testi szeretet, a másik a szeretet (filé) ez az érzelmi szeretet s a harmadik (agapé) a szellemi szeretet s nekünk ezzel a harmadik, tiszta szellemi szeretettel kell Krisztust szeretnünk.

Vacsora után a püspök egész kíséretével együtt résztvett a városi színházban fényes siker mellett lezajlott Helikon-estélyen.

Vasárnapi iskolások

Vasárnap délelőltől 9-től 10-ig Pilder Mária titkár tartott előadást a serdülőknek és vasárnapi iskolásoknak, magas lelki épülésben részesítvén az áhitatos lelkeket.

Harangszentelő istentisztelet

Délelőltől 10 órakor vette kezdetét az istentisztelet, amely a jelenlevők lelkébe örökre bevészte magát. A templom zsufolásig megtelt reformátusokkal és más vallásuakkal, ott láttuk a tömegben a Helikon íróit, akik szintén áhitattal hallgatták a művészi istentiszteletet. A hivek „Örül mi szívünk” és „Örök Isten merremerre vagy” című egyházi énekek eléneklése után Vásárhelyi János püspökhelyettes imádkozott mélyen és lélekvigasztalóan. Majd a református dalkar kitűnő „Néped hű pásztora” című éneke után dr. Makkai Sándor hirdetett igét a templom új harangjairól, kifejtve azok lényegét, Isten áldását kérve az Ur dicsőségének szolgálatába álló harangokra. A mély tudásról, hatalmas hitről és magas lendületről tanuságot tevő beszéd az egész gyülekezetet mélyen megragadta. Az Istentiszteletet „Erős várunk nekünk az Isten” eléneklése fejezte be.

Tisztelgések

Néhány perccel az istentisztelet után a paplak tanácsstermében a püspök a tisztelgőket fogadta. Elsőnek a szászvárosi és dévai református nőegylet járult a püspök elé, akit Thoroczky Ferencné üdvözölt igen szép beszédben mindkét egyesület nevében. A katolikus küldöttséget dr. P. Imets Károly plébános, a görög keletit Duma lelkész, a görög katolikust Radu esperes, a zsidókat dr. Fischer József főrabbi vezette. Az evangélikus egyház nevében Fritsch Emil gondnok, Déva város nevében Ilie Iuon v.-főjegyző tisztelgett. A vármegye ref. papsága Kovács Lajos esperes élén járult a püspök elé. A dévai Magyar Párt népes küldöttségét Csulay Lajos vezette, aki arra kérte a püspököt, hogy a reformátusság és a magyarság érdekeit úgy egyeztesse össze, hogy egyikse szenvedjen csorbát. A püspök megnyugtató és bizalmat ébresztő válasza mindenkit kielégített s a másfelekezetűek is a püspök személyében garanciát látnak e kényes kérdés megoldásánál.

Ebéd a főgondnoknál

Már két óra körül járt az idő, amikor a tisztelgések befejezést nyertek. Utána ebéd volt dr. Apáthy Árpád főgondnoknál, amelynek befejezte után a püspök és kísérete sétát tett a dévai vársélynyon, felelevenítve gyermekkori emlékeit. Majd ismét néhány látogatást téve résztvett az esti 6 órai istentiszteleten, amely szintén mély nyomot hagyott az összes jelenlevők lelkében.

Esti istentisztelet

A „Tehozzád kiáltok” és „Nagy vagy te Isten” énekek eléneklése után Dr. Makkai püspök fohászkodott, majd a bibliából olvasott fel. Utána a református dalkör az „Estharangok”-at adta elő mély áhitatot kelte a hallgatóságban. Előadást Vásárhelyi János püspök-helyettes tartott, aki a nők családi és társadalmi szerepéről, feladatáról és hatásáról beszélt igen szépen, nagyon mélyen. A beszéd a hallgatóság minden egyes tagját lekötötte. A gyülekezet „Fönn a csillagok felett” című éneke után Pilder Mária tartott előadást, a kereszténység és pogányság között párhuzamot vonva. A beszéd a hallgatóságot roppantul érdekelte, hozzájárult a téma érdekességén kívül a nagy hatáshoz az előadó kiváló tudása, jó szónoki készsége és nagy hite, amely szuggesztív erőt kölcsönzött szavainak. Ezután ismét a dalkar énekelt: a „Halld az ég harangi zengnek” áhitatba merítette a lelkeket. A püspöki áldás és a gyülekezet éneke után („Itt van szívem”) este fél nyolc órakor ért véget a nagyszabású, lélekmunkáló istentisztelet.

Kirándulások

Hétfőn reggel a püspök kíséretével együtt Vajdahunyadra rándult át, ahol megtekintették a várat a Kovács Sándor ref. lelkésznel elfogyasztott villásreggeli után. Ebédre csak a püspök és neje gróf Horváth-Tholdy Rudolf marosnémeti kastélyában voltak hivatalosak, míg hétfőn délután Lázár László, a hunyadmegyei Magyar Párt elnökeinek voltak vendégei.

Elutazás

Az erdélyi református egyház fiatal, tudós püspöke, aki eddigi egyházi és világi irodalmi működésével nagy nevet és általános szeretetet vivott ki magának, kedden délelőt 10 órakor utazott vissza Kolozsvárra.

Megáldott harangok

Zugjátok hát most új harangjaink. Zsongjátok, bongjátok, a mi fiatal, szeretett tudós püspökünk mély hitből sarjadott imája ime már megszentelt titeket. Áldott tehát a ti munkátok s ezért reméljük is, hogy ahányszor csak megszólaltok, minden hívőnek eszébe juttatjátok azokat a szavakat, amiket a mi szelíd főpásztorunk mondott, hogy Istent magunkban kell megtalálnunk. Kovács Károly.

Előfizetési felhívás

Október 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra.

Olvasóközönségünk eddig is tapasztalhatta, hogy igyekeztünk a köz érdekeit szolgálni és a magyar olvasóközönség igényeit kielégíteni. E célunk elérésében előfizetőink nagyban segítségünkre voltak azáltal, hogy előfizetésükkel támogattak.

Tekintettel azonban arra, hogy a mai nehéz viszonyok között csak úgy tudjuk lapunkat fenntartani, ha előfizetőink pontosan küldik be a díjakat, felkérjük a hátralékosokat, hogy hátralékaikat mielőbb küldjék be, mivel tovább már nem várhatunk.

Előfizetési árak:

Egész évre 200 Lei

Félévre 100 Lei

Negyedévre 50 Lei

Egy példány ára 4 Lei.

A „Déva és Vidéke” kiadóhivatala

Helikon-estély a Városi Színházban

Már a választások is megmutatták, hogy e szó „magyarság” súlyos fogalmat fed. Ugy látszik, hogy vármegyénkben nagyrészen már kialakult az a kisebbségi öntudat, amely a magyarság fogalmának ugyyszólván nyolcvan százalékát teszi ki s ezért mozdul meg megyei magyarságunk egésze, amidőn a jóindulatu vezérek hívó kürtje felharsan.

A Helikonba tömörült erdélyi magyar írók f. hó 8-án, szombaton este a városi színházban előadást tartottak. S a megye „magyarsága”, ezzel az idézőjeli értelemben, eljött meghallgatni az előadást. Nemcsak a történelmi osztály volt ott, amely még ma is tud nélkülözni néhány garast, de ott volt a kispolgári és mezőgazda elem nagyrésze is. Ott voltak a kis emberek is, akik a politikát azzal szokták maguktól elhárítani, hogy nincs elég pénzük hozzá. Ott voltak tehát a magyarok áldozatok árán is. Ezért volt szép, ünneplés az est, ezért volt az írók akaratlanul is sablonos szemszögéből ítélve és annak ellenére mégis csak *megható ünnep* és ezért volt szintén az írók szempontjából *tanulságos* is ez az est. Itt konkrétan, a szíveken keresztül tapasztalhatták, hogy a magyarság nemcsak a „magyarul”-ból áll, de annak legfőbb alkotó része a *szív*, amely tud „melegen” is dobogni.

A zsufoltan megtelt nézőtér előtt a színpadi asztal mellett helyet foglaló írókat Dr. Apáthy Árpád üdvözölte. Beszédét lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük. A Helikon nevében báró Kemény János válaszolt, aki a megye és a város régi történelmi tradícióit érintve, köszönetet mondott a meleg fogadtatásért.

Az előadói széket ezután gróf Bánffy Miklós (Kisbán Miklós) foglalta el, aki a Helikon alakulásáról és céljáról olvasott fel igen sikerült, mély elmével megírt elmefuttatást. Abból indult ki, hogy manapság a különböző izmusok széttagolják az irodalmat. A Helikon abban különbözik a mai világáramlattól, amely szétválasztó tendenciájú minden vonalon, hogy kebelében minden felfogást és világnézetet megtűr s csak a *szépnek a szeretése kapcsolja egybe őket*. A szétválasztás miatt nincs egységes cél, ami után bár árnyalati különbözőséggel az emberiség törtethetne, mint, ahogy az az előző korszakokban történt. A XIX. századnak nincs átfogó eszméje, hacsak nem tekintjük annak az egyedüli *sovinizmust*. A sovinizmus „Chauvin” egy francia vigjáték komikus alakjától nyerte a nevét. Ez a vigjáték alak ugyanis az akkori francia nacionalizmus tulhajtott alakja volt, illetve a francia tulhajtott nacionalizmust gunyolta ki a szerző ebben a figurában. S azóta ez az alak megnőtt s ott látjuk nemcsak a nemzeti elvben, de a foglalkozásoknál s a tudománynál is. A Helikon ezzel szemben az írók *szövetkezése, senki ellen, de egymás mellett*. A múlt század 80-as éveiben Jáva mellett egy sziget kettévált. Az egyik fele elsüllyedt, a másik felét vulkáni láva tette kopárrá és ölt meg rajta minden életet. De később hangyák kerültek rája, bolyok alakultak, utánuk másféle hangyák, amelyek szintén bolyokban dolgoztak, míg végre fű, virág, cserje, bokor és fa nőtt a kősziklák helyén, hogy ma újra hirdesse az élet megsemmisíthetlenségét, az élet örökkévalóságát.

Ilyen hangyabolynak tekinti a Helikont s reméli, hogy több ilyen boly fog alakulni, ha már eddig is nem alakult, hogy a földrengésben elpusztult értékeket ismét felszínre hozzák, hogy a kopár sziklák ismét kiviruljon a hatalmas természet örökkévalósága.

Lelkes taps fejezte be a mindvégig érdekes

E. L I D A
SZAPPAN, KRÉM, SHAMPOO, PUDER

és figyelemmel hallgatott előadást, amely után Olosz Lajos adta elő Irrevocabile, Asszonyerdő, Tündérvár és Ite vissza című különös aromájú, gyönyörű szép verseit a közönség osztatlan gyönyörűségére. Minden egyes vers után valósággal ünneplték a kiváló költőt és előadót. Kádár Imre „Arc a nő mögött” című novellájával aratott osztatlan sikert. Megrázó erővel érzékeltette Madách Imre lelkivivódásait. Előadása is olyan volt, mit általában írásai s ezzel az egy szóval lehet csak jellemezni: *markáns*.

Reményik Sándor a közönség általános kíváncsisága mellett fogott hozzá versei felolvasásához. Felolvasta A döntő pillanat, Másodvirágzás, Istenem és Ki tudja című verseit. A közönség alig tudott betelni a finom érzelmű gyönyörű versekkel, amelyeknek szépsége Reményik puha hangjának lágyságaként, mint ezüst fonál tapadt a szívekre. Zajos, ünneplés taps zárta be az előadás első felét.

Szünet után Bárd Oszkár adta elő verseit. Az elsőben Meskó Tibornak, az elhunyt dévai poétának állított maradandó emléket. Felolvasta még A golgota meséje, Tudom fiam és A háboru című nagyon szép verseit. Cizellált ötvös-remek. Előadása is hozzásimult verseinek természetéhez. Mindkettőnél a szívet s a meleget eltakarja a páthosz. De gyújtó hatásuk nem tagadható el. A lassan elülő tapsorkán után Nyirő József olvasta fel Székely Jeremiás halála című elbeszélését. A székely papnövény-dék halála s a szegény szülők tragédiájának monumentális megrajzolása a tragédiák katharizist-szülő érzését plántálták át a közönségbe. Székely írás, székelyekről, székely íróról. Kimerült, egyszerű és kevés vonallal dolgozik, de megragad és a valóságot adja ezáltal.

Néhány perc kellett ahhoz, hogy a közönség új művészet befogadására képes legyen. Utoljára maradt Áprily (Jékely) Lajos, Erdély nagy poétája. Kitűnő előadásában Vallomás, Szep-temberi vágy, Beethoven halála, Szilencium és Esti dal című verseit olvasta fel. Versei: mu-

szikálók gránitkövek, az építészet remekei. Zenei épületek, amelyek muzsikálnak és könnyekre indítanak. Cicomátlan komorság még a vidámságban is. Márványfolyam, amely szívet visz és meleg vért takar, de csak érezzük ezt a meleget, anélkül, hogy látnók, mert hiszen a márvány mindig márvány marad. Szilencium című versében, amelyet a véndiákok enyedi előadójára írt, Jó József osztálytársának állított igen szép emléket. Előadása kristálytisza. Mondanunk sem kell, hogy a taps most sem maradt el és alig-alig engedte el a közönség most először látott erdélyi magyar írókat. Pedig a függöny legördült, hogy azután a dévai református vegyes kar jelenjen meg a színpadon, amely *Ercse Miklós* kitűnő dirigálása mellett művészi énekszámokkal zárta be a nagyon szép estélyt. A dalárda és nagyszerű karmestere lelkes óvációban részesült, éppen mint az estély megnyitásakor, amikor a dévai református férfikar énekelt el Tompa: „A mártír fiaihoz” című gyönyörű énekét a közönség általános tetszésére.

Tizenkettő körül járt már az idő, amikor az előadás véget ért, hogy a közönség legnagyobb része az írókkal együtt a Fehér-Keresztben megtartott társas vacsorán vegyen részt. Az előadáson s a társas vacsorán is ott láttuk Makkai püspököt és egész kíséretét s ott volt gróf Horváth Tholdy Rudolf és neje, akik a Helikon íróinak egy részét aznap vendégül látták. Gróf Horváth Tholdy és neje most nem első alkalommal adták tanujelét irodalomparolálásuknak s annak, hogy a magyarság érdekében szívesen hoznak bármikor áldozatot is.

E felejthetetlen est szereplőiről csak azért írtunk néhány szóval egy kis jellemzést, hogy emlékezetünkben jobban megmaradjanak. Mert hiszen minden író bonyolult szerkezetű, sok színben tündöklő kristály, amelyet talán sohasem lehet megismerni s éppen talán azért, mert az minden oldalról és minden világitásban, minden fényben más-más alakot látszik előttünk öltetni.

Szívesen üdvözlöttük őket körünkben s most szomoruan bucsuzunk el, remélhetőleg ezzel a szóval:

— A viszontlátásra.

Kovács Károly.

— Téli divatlapok és kézimunkalapok megérkeztek V. Laufer könyvkereskedésében, Déva.

Tündérvár*

Írta: Olosz Lajos.

Tengermélyen tündérvár épült.
A napfény rejtelmes mesébe kékült.

Aranyfövényen malachitívek,
rózsaszínű korálkaszárnya,
ezerholdas algakertek
elfátyolozva mélységárnyba,
soh'sem látott buja virágok,
földméhe szülte rengeteg,
embertelen, vak csodák,
makulátlan szűz hegyek,
hófehérek, színesek,
makacsgyökerű aranytornyok,
gyémántgerincű oszlopok,
oltárkövek, felmagaslók,
miken örökkösszenvedélyű,
elolthatatlan láng lobog.

Millió évig a mélyben szunyadt
a zöld homályban, a csodavár.

Most bronzizmu, óriás istenkarok
feltépték a tenger mélyiből.

A lobogó poseidonüstök,
mint őrzőgő tájfun
szántja fel a tengert,
garaboncs titokálmodók szíve elakad,
felcipeli-e az isten a mélyből
a csodálatos tündérvárat.
a csodálatos tündérvárat.

* Szerző felolvasta a Helikon okt. 8-iki dévai estélyén.

130 10-21

Társaságba

csak úgy mehet az úrinő, ha úgy öltözködése, mint egész megjelenése vonzó, kellemes és elegáns. Ha azt akarja, hogy szépségét mindenütt megcsodálják, használjon arcának és kezének ápolására csak

DIANA

arckrém, szappan és pudert

Mindenütt kapható!

— Legujabb gyermekjátékok kaphatók V. Laufernél, Déván.

Dr. Apáthy Árpád üdvözlő beszéde a Helikon dévai estélyén

Igen tisztelt Uraim!

Amidőn színiügyi bizottságunk és Hunyad vármegye egész magyarsága köréből kiegészített rendezőség nevében őszinte örömmel és megkülönböztetett tisztelettel üdvözlöm az Erdélyi Helikon írói gárdájának körünkben megjelent kiválóságait, akkor szükségét érzem annak, hogyha csak igen röviden is, de rámutassak arra, hogy miért oly nagy ünnep nekünk, erdélyi magyar kulturánk zászlóvivőinek körünkben való tartózkodása.

Azért ünnep pedig a Helikon itteni zászlóbontása, mert mi abban a szellemben, amely a Helikon név alatt egybecsoportosult írói gárdát összehozta, az erdélyi gondolat és erdélyi nemesebb irodalmi törekvések kovászatát látjuk s egyben annak az eszmének a folytatását, amely a múlt viharos évszázadaiban ebből a történelmi tájból sarjadt ki, nőtt nagygyá és innen kibocsátott sugarai áthatolva a Királyhágón, ottan is megtermékenyítőleg és serkentőleg hatottak. És ha az innen elhíntett mag az oltan tágasabb tér kedvezőbb körülményei mellett, nagyobb virágzásra is jutott, ezért ennek a speciális erdélyi, némi tekintetben irodalmi differenciálódásnak is meg van a maga történelmi adottsága és természetes létjoga. Mert amiként más hangulatot kelt a délibábos alföldi róna méla bája, úgy más gondolatot vált ki a mi nagy szikla óriásaink zordon fensége és a mi sötét fenyeveseink sutogó melankóliája. Azokban az írásokban pedig, amik innen kelnek szárnyra, benne van a mi komor hegyeink fenséges szépsége mellett, a mi kacagó völgyeink enyhe bája, és a mi balzsamot lehelő erdeink üde tiszta levegője.

Éppen ezért nagy megliszteltetés és méltó öröm az nekünk, hogy mi ma az erdélyi szó és gondolat kiváló harcosainak diszes csapatát itt körünkben tisztelhetjük és elmondandóikból gyönyörködve tanulságot merithetünk.

És ha Önök e tágas csarnokot betöltő diszes sorokon végig tekintenek, akkor Önök itt csupa Önöket megértő, munkájukat megbecsülő és Önökért lelkesedő arcomat látnak. Isten hozta körünkbe, Isten éltesse!

A gyógyszerészetéről

Azok a jogászok, akiket valamely okból a gyógyszerészet érdekel, firtatják, hogy kereskedelem, ipar, vagy egészségügyi tevékenység-e a gyógyszerészet? A gyógyszerésztárból ugyanis árusítanak betegápolási eszközöket, piperecikket stb. tehát kereskedelem; a gyógyszerésztárból gépek segítségével desztillálnak, perkolálnak, készítenek labdacsokat, forrázatokat, tucturákat stb., tehát ipar, a gyógyszerésztárból tudományos munkálatokat végeznek, elemeznek, vizsgálják a maximális csomagolásra, a kémiai, fizikai, vagy fiziológiai összefüggétségekre, a kiszolgált dolgokért felelős. A gyógyszerésznek magas tudományos képzettsége van, egyetemelt végzet okleveles, Lucentrál vagy Doktor gyógyszerész, tehát a gyógyszerésztár egészségügyi intézmény.

A gyógyszerésztárból sem nem nagyvárosi, ahol csak receptura van, sem nem falusi, ahol kevés dolog van, közepes forgalmu s így igen alkalmas arról itélni a gyógyszerésztárból.

A következő statisztikai adatokat állapítottam meg a gyógyszerésztári árusításról: 15% recept, 20% konkrétan kért dolog, 25% orvosi tanácsot kér, de orvoshoz küldjük, 30% orvosságot kér valamely kuruzsló tanács révén — barát, öregasszony vagy újsági reklám révén — 10% gyógyászati tanácsok; mivel a pácienseknek nincs pénze orvoshoz menni.

A receptura tudományos munkálat és igen nagy pedantériát és figyelmet követel. A betegek utasításokat kérnek úgy az orvosság használatára, valamint egészségi óvintézkedésekről is, feltétlenül véleményt kér az orvosság iránt, amit tekintettel arra, hogy az ember pszichológiája követeli, hogy szugesztionálva is legyen, a gyógyszerész jó szívet és szeretettel jó véleményt ad.

A 20% konkrétan kért dolgok: aspirin, szappan, belélegző készülékek, cucli, stb., de ezek közt is 99% tanácsot és magyarázatot kér a kért dolgok hatásáról, használati módjáról, készítéséről, származásáról illetőleg, gyártásáról és minőségéről, mindezekkel kapcsolatban az egészségüggyel. 25%-át orvoshoz küldjük. Ez talán a legnehezebb dolog. A páciens meg kell győzni, hogy meg ne ijedjen, hogy orvosi tanácsot kell igénybe vennie. Egészségügyi szolgálatot végzünk ilyen esetben is.

30% orvosságot kér. Ezeket jóságból, kötelességből kikérdezzük, felvilágosítjuk a helytelenül kért dolgokról, megmagyarázzuk a veszedelmet és szükség esetén lebeszéljük vagy határozottan megtagadjuk a kiszolgáltatást és ha lehet jó utra vezetjük, de határozottan az egészségügyi szemmel tartása mellett összhangba hozzuk a népgyógyászatot a tudománnyal. 10% gyógyászati tanács. A szegénysorsu emberek, kik 20—40 leiert akarnak tanácsot és gyógyszeret.

A legtöbb gyógyszerész szegény modoru, nehéz és hosszú, felelősségteljes szolgálatot teljesít. Felebaráti szeretetből és kötelességtudásból hitet és reményt ad, tudományt terjeszt, ad gyógyító gyógyszert a szenvedőknek és tanácsot a szegényeknek. A gyógyszerésztár egy templom, melyből világosságot, vigaszt és segítséget adnak.

A gyógyszerész terjeszti a legnagyobb egészségügyi tudományt, előkészíti a betegeket orvosi kezelésre, kiegészíti az orvos tanácsát, terjeszti a gyógykezelés iránti hitet, a gyógyszeres tudományos és lelkiismeretes készítése — ezek a gyógyszerész szerepe. A gyógyszerész ingyenes egészségügyi professzor, ingyen tart éjszakai szolgálatot és munkáját is majdnem ingyen adja, legalább is nehezen lehetne elismerni, hogy félrai munkával készített labdacso 20 lei, főzet 10 lei stb. (egy mesterember hasonló munkáért 10-szeres árt kér) díjjakkal a gyógyszerészi tudománya meg van fizetve.

A gyógyszerészetet ne súlyesszük. Ha az emberiségnek szüksége van gyógyásatra, a gyógyászatot emeljük.

Albescu.

— Ha öszül a hajja használja az Erős-féle Carboriu-hajregulátort, mely rövid használat után a haj eredeti színét visszaadja, nem festék! Kapható: Erős A. gyógyszerésztárból Déván.

48 30 52

